

OBSAH

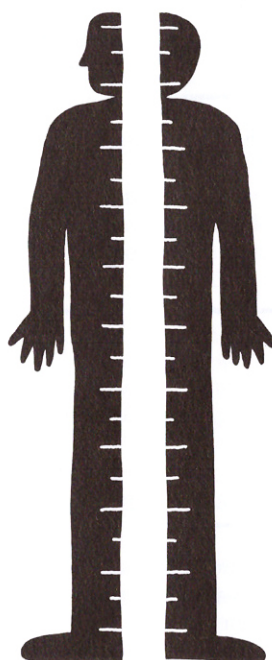
10 ÚVOD

STAROVEK

700 PRED N. L. – 250 N. L.

- 22 **Všetko sa skladá z vody**
Táles z Miléta
- 24 **Tao, ktoré sa dá vyjadriť slovami, nie je večné tao**
Lao-c'
- 26 **Číslo je vládca foriem a ideí**
Pytagoras
- 30 **Šťastný je ten, kto prekonal svoje ja**
Siddhártha Gautama
- 34 **Zachovávaj vernosť a úprimnosť ako najvyššie hodnoty**
Konfucius
- 40 **Všetko plynie**
Hérakleitos z Efezu
- 41 **Všetko je jedno**
Parmenides
- 42 **Človek je mierou všetkých vecí**
Prótagoras
- 44 **Keď mi niekto hodí broskyňu, vrátim mu slivku**
Muo Ti
- 45 **Neexistuje nič okrem atómov a prázdna**
Démokritos a Leukippos

- 46 **Život bez skúšania nestojí zato žiť**
Sokrates
- 50 **Pozemské poznanie je iba tieňom**
Platón
- 56 **Pravda spočíva vo svete okolo nás**
Aristoteles
- 64 **Smrť pre nás nie je ničím**
Epikuros
- 66 **Najviac má ten, kto sa uspokojí s málom**
Diogenes zo Sinopy
- 67 **Cieľom života je žiť v súlade s prírodou**
Zénón z Kitia

STREDOVEK

250 – 1500

- 72 **Boh nie je pôvodcom zla**
Sv. Augustín z Hippa
- 74 **Boh predvída naše slobodné myšlienky a činy**
Boëthius
- 76 **Duša je oddelená od tela**
Avicenna
- 80 **Už rozmýšľaním o Bohu môžeme zistiť, že existuje**
Sv. Anzelm z Canterbury
- 82 **Filozofia a náboženstvo nie sú nezlučiteľné**
Averroes
- 84 **Boh nemá nijaké atribúty**
Moše Maimonides
- 86 **Nesmútte. Čokoľvek stratíte, vráti sa vám v inej forme**
Džaláluddín Muhammad Rúmí
- 88 **Svet neexistoval vždy**
Tomáš Akvinský
- 96 **Boh je ne-iné**
Mikuláš Kuzánsky
- 97 **Nevedieť nič je najšťastnejší život**
Erasmus Rotterdamský

RENESANCIA A VEK ROZUMU 1500 – 1750

- 102 Účel svätí prostriedky
Niccolò Machiavelli
- 108 Sláva a pokoj nikdy
nemôžu byť spojenci
Michel de Montaigne
- 110 Vedomosti sú moc
Francis Bacon
- 112 Človek je stroj
Thomas Hobbes
- 116 Myslím, teda som
René Descartes
- 124 Obrazotvornosť rozhoduje
o všetkom
Blaise Pascal
- 126 Boh je príčinou všetkých
vecí, ktoré sú v ňom
Baruch Spinoza
- 130 Vedomosti človeka nemôžu
presiahnuť jeho skúsenosti
John Locke
- 134 Existujú dva druhy právd:
pravdy rozumu a pravdy
faktu
Gottfried Wilhelm Leibniz
- 138 Byť znamená byť vnímaný
George Berkeley

OBDOBIE REVOLÚCIÍ 1750 – 1900

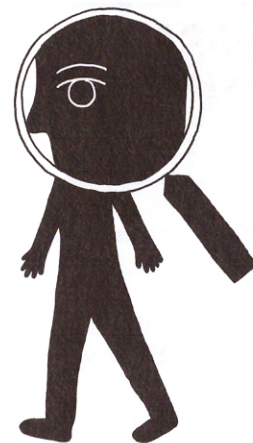
- 146 Pochybnosť nie je príjemný
stav, ale istota je absurdná
Voltaire
- 148 Zvyk je veľký sprievodca
ľudského života
David Hume
- 154 Človek sa narodil slobodný,
ale všade je spútaný
v okovách
Jean-Jacques Rousseau
- 160 Človek je živočích, ktorý
obchoduje
Adam Smith
- 164 Existujú dva svety: svet
vecí v priestore a čase
a svet vecí osebe
Immanuel Kant
- 172 Spoločnosť je skutočnou
zmluvou
Edmund Burke
- 174 Čo najväčšie šťastie pre čo
najväčší počet ľudí
Jeremy Bentham
- 175 Mysel' nemá pohlavie
Mary Wollstonecraftová
- 176 Každý z nás si volí takú
filozofiu, aký je sám
Johann Gottlieb Fichte
- 177 O žiadnom inom predmete
nefilozofujú filozofi tak
málo ako o filozofii
Friedrich Schlegel

- 178 Skutočnosť je dejinný proces
Georg Wilhelm Friedrich Hegel
- 186 Každý človek považuje
hranice vlastného zorného
poľa za hranice sveta
Arthur Schopenhauer
- 189 Teológia je antropológia
Ludwig Andreas Feuerbach
- 190 Každý je zvrchovaným
pánom nad svojím telom
a myslou
John Stuart Mill
- 194 Úzkosť je závrat zo slobody
Søren Kierkegaard
- 196 Dejiny všetkých doterajších
spoločností sú dejinami
triednych bojov
Karl Marx
- 204 Musí občan podriať svoje
svedomie zákonodarcom?
Henry David Thoreau
- 205 Zvážme, aké dôsledky majú
veci
Charles Sanders Peirce
- 206 Konaj tak, aby to, čo robíš,
malo význam
William James

MODERNÝ SVET 1900 – 1950

- 214 Človek je čosi, čo má byť prekonané
Friedrich Nietzsche
- 222 Ľudia so sebadôverou prichádzajú, vidia a víťazia
Achad Ha'am
- 223 Každá správa pozostáva zo znakov
Ferdinand de Saussure
- 224 Skúsenosť sama osebe nie je veda
Edmund Husserl
- 226 Intuícia sa uberá vlastným smerom života
Henri Bergson
- 228 Myslíme iba vtedy, keď sme konfrontovaní s problémami
John Dewey
- 232 Tí, čo si nepamätajú minulosť, sú odsúdení na to, aby ju zopakovali
George Santayana
- 233 Je to práve utrpenie, čo z nás robí ľudí
Miguel de Unamuno
- 234 Veriť v život
William Du Bois
- 236 Cesta k šťastiu spočíva v organizovanom skrátaní pracovnej doby
Bertrand Russell
- 240 Láska je most od menšieho poznania k väčšiemu
Max Scheler
- 241 Len ako jedinec sa človek môže stať filozofom
Karl Jaspers
- 242 Život je rad kolízií s budúcnosťou
José Ortega y Gasset
- 244 Ak chceme filozofovať, najprv sa musíme vyznať
Hadžime Tanabe
- 246 Hranice môjho jazyka sú hranicami môjho sveta
Ludwig Wittgenstein
- 252 My sami sme tou entitou, ktorú máme analyzovať
Martin Heidegger
- 256 Jedinou morálnou voľbou jednotlivca je sebaobetovanie pre spoločenstvo
Tecuro Wacudži
- 257 Logika je posledná vedecká súčasť filozofie
Rudolf Carnap
- 258 Jedinou cestou k poznaniu človeka je beznádejne ho milovať
Walter Benjamin
- 259 To, čo je, nemôže byť pravdivé
Herbert Marcuse
- 260 Dejiny nepatria nám, ale my patríme dejinám
Hans-Georg Gadamer
- 262 Pokiaľ vedecké tvrdenie vypovedá o skutočnosti, musí byť falzifikovateľné
Karl Popper
- 266 Inteligencia je morálna kategória
Theodor W. Adorno
- 268 Existencia predchádza esenciu
Jean-Paul Sartre
- 272 Banalita zla
Hannah Arendtová
- 273 Rozum žije v jazyku
Emmanuel Lévinas
- 274 Aby sme videli svet, musíme prerušiť svoj dôverný vzťah k nemu
Maurice Merleau-Ponty
- 276 Muž je definovaný ako ľudská bytosť a žena ako samička
Simone de Beauvoir
- 278 Jazyk je spoločenská zručnosť
Willard Van Orman Quine
- 280 Základným zmyslom slobody je zbavenie sa okov
Isaiah Berlin
- 282 Myslieť ako hora
Arne Næss
- 284 Život sa dá žiť oveľa lepšie, keď nemá nijaký zmysel
Albert Camus

SÚČASNÁ FILOZOFIA 1950 – DNES

290 Reč je koža
Roland Barthes

292 Ako by sme sa zaobišli
bez kultúry?
Mary Midgleyová

293 Normálna veda sa nesnaží
o nové fakty alebo teórie
Thomas Kuhn

294 Princípy spravodlivosti
by mali byť vyberané za
závojom nevedomosti
John Rawls

296 Umenie je forma života
Richard Wollheim

297 Všetko ide
Paul Karl Feyerabend

298 Vedomosti sú produkované,
aby sa predávali
Jean-François Lyotard

300 Pre černochoa existuje iba
jeden osud a ten je biely
Frantz Fanon

302 Človek je nedávny vynález
Michel Foucault

304 Pokiaľ sa tak rozhodneme,
môžeme žiť vo svete
príjemných ilúzií
Noam Chomsky

306 Spoločnosť žije aj z kritiky
vlastných tradícií
Jürgen Habermas

308 Mimo textu nejestvuje nič
Jacques Derrida

314 Iba to je hlboko v nás,
čo sme tam sami vložili
Richard Rorty

320 Každá túžba má vzťah
k šialenstvu
Luce Irigarayová

321 Každé impérium tvrdí sebe
aj svetu, že je iné než
všetky ostatné
Edward Said

322 Myslenie vždy pracovalo
s protikladmi
Hélène Cixousová

323 Kto hrá Boha v súčasnom
feminizme?
Julia Kristevová

324 Filozofia nie je iba
písomnou záležitosťou
Henry Odera Oruka

325 V utrpení sme si so
zvieratami rovní
Peter Singer

326 Všetky najlepšie
marxistické analýzy boli
vždy analýzami zlyhania
Slavoj Žižek

328 ĎALŠIE OSOBNOSTI
FILOZOFIE

340 VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

344 REGISTER

351 POĎAKOVANIE

